Librooks reedita el seu èxit 'Cristòfor Colom, príncep de Catalunya', en que revelava que Colom era un noble català

Bilbeny insisteix

'Christopher Columbus leaving Palos', un quadre no gaire conegut del pintor valencià Joaquim Sorolla, que s'exposa al Mariner's Museum, a Newport News, Virgínia ■ W. COMMONS

Miquel Riera
BARCELONA

L'any 2006, just abans de Sant Jordi, l'editorial Proa publicava un llibre que va ser tot un èxit, amb més de deu mil exemplars venuts. Es tractava de *Cristòfor Colom, príncep de Catalunya*, del filòleg i historiador Jordi Bilbeny (Arenys de Mar, 1961), en que aquest exposava, després d'un treball de recerca exhaustiu de vuit anys, la tesi que el gran almirall era Joan Colom i Bertran, un noble català que havia lluitat al costat de Pere de Portugal i de Reiner d'Anjou en la guerra civil catalana d'entre el 1462 i el 1472, que era un consumat navegant i militar experimentat, que s'havia exiliat a Portugal –on s'havia casat, en segones núpcies, amb Felipa de Coimbra, i entroncat amb aquest casament amb la casa reial portuguesa.

Que Colom fos un noble i no un plebeu i llaner genovès, com l'ha presentat la historiografia oficial, posava llum sobre múltiples contradiccions al voltant de la figura de l'almirall, la primera i més important, sobre el seu nomenament, pactat en les capitulacions reials de Santa Fe, com a virrei de les noves terres americanes, un càrrec que passaria de manera vitalícia als seus descendents.

La de virrei, recordava Bilbeny i ho demostrava al llibre amb nombrosa bibliografia i documentació, era una fórmula d'administració pròpia de la Corona d'Aragó que no existia en la de Castella.

Ho destaca el jurista i professor de dret de la UPF Héctor López Bofill, en el pròleg que ha fet per a la nova edició de *Cristòfor Colom, príncep de Catalunya*, que ha tret Librooks. Bilbeny, afirma López Bofill, va tenir el "gest audaç" d'estirar el fil que altres historiadors com Vicens Vives, Fernández Duro o García Gallo havien intuït:

"A saber, que si Colom va reclamar aquests títols (el de virrei i governador general) als Reis Catòlics amb plena consciència del que significaven i de la màxima dignitat que representaven (la d'esdevenir *alter nos* del rei) era perquè Colom era català i d'ascendència noble, bregat en el tractament amb monarques i amb l'estament aristocràtic del seu temps i coneixedor profund de la seva estructura institucional, un context que s'allunya molt dels orígens plebeus atribuïts a l'almirall per la versió canònica de la seva biografia", escriu López Bofill. El jurista assegura també que el que l'interessa destacar del treball de Bilbeny és que "aquest està basat en un estudi profund del dret públic català de la baixa edat mitjana". Un treball que "tot i que no confirma amb plenitud la veracitat de la hipòtesi sobre la identitat de l'almirall", sí que "obre un camí" que, segons López Bofill, la comunitat científica no hauria de rebutjar "com es fa sovint, sense arguments".

Jordi Bilbeny ha escrit, per a aquesta nova edició del seu llibre, una introducció en la qual explica que el contingut del volum és bàsicament el mateix que l'editat l'any 2006, ja que considera que "el llibre en si ja aporta tot el gruix d'informació necessària per convèncer qualsevol lector de ment oberta, imparcial i amb capacitat crítica solvent".

L'historiador recorda que en el seu llibre ell "no volia demostrar si Colom era català o parlava en català, ni convèncer ningú d'allò o d'això, sinó explicar, narrar i argumentar" aportant tota la informació possible i de manera "abundosa" i que així ho va fer per intentar posar llum a un fet en què tothom hi està d'acord i és que Colom va ser virrei del Nou Món i va exercir aquest càrrec d'origen clarament català.

"Convido a llegir aquest llibre per eixamplar la ment, per esbatanar l'ànima i per regenerar la mirada que tenim sobre nosaltres mateixos, no solament per saber anècdotes i detalls sobre Colom", conclou Bilbeny. ■

El llibre
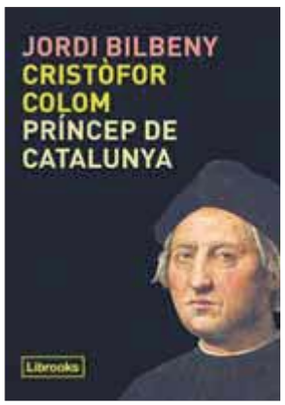
'Cristòfor Colom, príncep de Catalunya'
Autor: Jordi Bilbeny
Editorial: Librooks
Pàgines: 410
Preu: 21,00 €